

॥ ४ ॥ येगुणादिति द्रोणस्यमातुरभावोपिपृष्टदुःस्यमातापित्रोर्द्वयोरप्यभावेपित्वगस्स्थादिदर्शनेनव्यामिष्यभिचारो नशंक्यः यज्ञाद्ववतिपर्जन्यइतिस्तदेवर्पतीसाध्यस्ययज्ञस्यपर्जन्यादिद्वाराप्रजाहेतुत्वेन त्राप्यभयसंबंधानपायात् साधारणव्यवहारपेक्षयावाइयमुक्तिः ॥ ५ ॥ ६ ॥ यत्वेदेशास्त्रेचप्रमाणत्वेनपठ्यतेतद्देशास्त्रंप्रमाणमित्यर्थः तस्माद्यद्देशूक्तंनद्विधांसउपजीवंतीति तस्माद्ब्राह्मणोनवैदिकमभिधीयेतेतित्रायणीयेवेदस्यप्रमाण्यंतदन्यस्याप्रमाण्यंश्रूयते तस्माच्छास्त्रंप्रमाणंतइतिच ननुवेदशास्त्रस्यप्रामाण्यंस्वोक्त्यैवचेत्शाक्ययंथानामपितथैवप्रामाण्यंस्यादित्याशंक्याह सनातनमिति वेदस्यहिदृष्टकर्तृस्मरणाभावात्अपौरुषेयतयानित्यत्वेनाप्रामाण्यशंकानास्पदत्वमस्तिनतुसंभवद्वमविप्रलंभानांशाक्यादिपुरुषाणांवाक्यस्येतिभावः ॥ ७ ॥ एवंशास्त्रस्यप्रामाण्यमुक्तातदर्थंविध्याधिकारिणंभट्टाभिमतंचिदचिदालकंकर्तारमाह अन्योन्येति पुंसांप्रकृतेर्जाड्यंरुद्धुःखंचाश्रितं तयाचास्यआनंदादिकंरुद्धचैतन्यादिकंचाश्रितं फलितमाह एवमिति चिदचिद्रुद्धेदृढत्वान्नमोक्षसंभावनाप्यस्तीतिभावः

रत्यर्थमभिसंबंधादन्योन्यगुणसंश्रयात् ॥ ऋतौनिर्वर्त्यतेरूपंतद्वक्ष्यामिनिदर्शनं ॥ ४ ॥ येगुणाःपुरुषस्येहयेचमातृगुणास्तथा ॥ अस्थिस्त्रायुश्चमज्जाचजानीमःपितृतो गुणाः ॥ ५ ॥ त्वङ्मांसंशोणितंचेतिमातृजनान्यपिशुश्रुम ॥ एवमेतद्विजश्रेष्ठवेदेशास्त्रेचपठ्यते ॥ ६ ॥ प्रमाणंयत्स्ववेदोक्तंशास्त्रोक्तंचपठ्यते ॥ वेदशास्त्रद्वयंचैवप्रमाणंतत्सनातनं ॥ ७ ॥ अन्योन्यगुणसंशोधादन्योन्यगुणसंश्रयात् ॥ एवमेवाभिसंबद्धौनित्यंप्रकृतिपूरुषौ ॥ ८ ॥ पश्यामिभगवंस्तस्मान्मोक्षधर्मो नविधते ॥ अथवानंतररुतंकिंचिदेवनिदर्शनं ॥ तन्ममाचक्ष्वतत्त्वेनप्रत्यक्षोक्त्यसिर्वदा ॥ ९ ॥ मोक्षकामावयंचापिकांक्षामोयदनामयं ॥ अदेहमजरंनित्यमतींद्रियमनीश्वरं ॥ १० ॥ वसिष्ठउवाच यदेतदुक्तंभवतावेदशास्त्रनिदर्शनं ॥ एवमेतद्यथाचैतन्निगृह्णातितथाभवान् ॥ ११ ॥ धार्यतेहित्वयाग्रंथउभयोर्वेदशास्त्रयोः ॥ नचग्रंथस्यतत्त्वज्ञोयथावत्त्वनरेश्वर ॥ १२ ॥ योहिवेदेचशास्त्रेचग्रंथधारणतत्परः ॥ नचग्रंथार्थतत्त्वज्ञस्तस्यतद्धारणंव्या ॥ १३ ॥ भारंसवहतेतस्यग्रंथस्यार्थनवेत्तियः ॥ यस्तुग्रंथार्थतत्त्वज्ञोनास्यग्रंथागमोव्या ॥ १४ ॥ ग्रंथस्यार्थस्यपृष्टःसंस्तादृशोवक्तुमर्हति ॥ यथातत्त्वाभिगमनादर्थतस्यसविंदति ॥ १५ ॥ नयःसंसत्सुकथयेद्व्यर्थस्यूलबुद्धिमान् ॥ सकथंमंदविज्ञानोग्रंथंवक्ष्यतिनिर्णयात् ॥ १६ ॥

॥ ८ ॥ अनंतरक्तंसाक्षात्कृतं निदर्शनमोक्षेष्टांतं प्रत्यक्षःप्रत्यक्षदर्शी ॥ ९ ॥ अनामयंनिर्दुःखं यस्मात्अदेहं अशरीरंवावसंतंनप्रियाप्रियेस्पृशतइतिश्रुतेः अनीश्वरंइंशादपिपरमित्यर्थः ॥ १० ॥ वेदप्रामाण्यमभ्युपेत्यापिवेदार्थंचिदचित्तैकालिकंसंबंधनजानासीत्याह यदेतदित्यादिना ॥ ११ ॥ १२ ॥ धारणंव्याप्येति श्रुतिश्चात्रभवति यस्तित्याजसचिद्विंदसखायंतस्यवाच्यपिभागोअस्ति यदीशृणोत्यलकंशृणोतिनहिप्रवेदसुकृतस्यपंथायामिति षचसेवायां सेवाविंदसखायंतंतरात्मानंनित्याजत्यक्तवान् भागःफलांशोऽक्षरपहणजः यदीयदेतन् अलकंअलीकंदथेत्यर्थः सुकृतस्यब्रह्मणः पंथांपंथानं ॥ १३ ॥ भारमिति श्रुतिश्च स्थाणुरयंभारह्वारःकिलाभूदधीत्येवंनविजानातिथोर्थं योर्थज्ञइत्सकलंभद्रमश्रुतेनाक्रमेतिज्ञानविधूतपाप्मेति ॥ १४ ॥ १५ ॥ संसत्सुबिद्वत्सभासु ॥ १६ ॥